

AKRANES HUMAN RIGHTS POLICY
OCHRONA PRAW CZŁOWIEKA AKRANES

MANNRÉTTINDA

STEFNA

AKRANESKAUPSTAÐAR

ÁVARP BÆJARSTJÓRA
GREETINGS FROM THE MAYOR
POZDROWIENIA OD BURMISTRZA

ÍSL

Grundvöllur mannréttindayfirlýsingar Sameinuðu þjóðanna sem var samþykkt 10. desember 1948 er að sérhver manneskja sé borin frjáls og jöfn öðrum að virðingu og réttindum.

Okkur þykir þetta ef til vill sjálfsagt í dag en sérhver barátta minnihlutahópa fyrir tilveru sinni og jafnræði á við aðra þegna hefur kostað miklar fórnir.

Flestir þekkja sögu Rosu Parks, þeldökku saumakonunnar sem neitaði að gefa eftir sætið sitt í strætisvagninum á leið heim úr vinnu, árið 1955, fyrir hvítan karl. Hún var handtekin í kjölfarið. Þó það væri bannað að mismuna fólki mátti aðskilja hópa. „Separate but equal“.

Með mannréttindastefnu Akranes-kaupstaðar viljum við hnykkja á því að allir hópar í samfélaginu okkar hafa sama rétt á því að skoðanir þeirra séu virtar og að framkoma í þeirra garð einkennist af virðingu. Við viljum ekki

ENG

The basis of the Universal Declaration of Human Rights, which was adopted by the UN General Assembly on 10 December 1948, is that every person is born free and equal to others in dignity and rights.

Nowadays, we may feel that this is an obvious right but the struggles of minority groups for their existence and equality have demanded great sacrifices.

Most people know the story of Rosa Parks, the black woman who, on her way home from work in 1955, refused to give up her seat on the bus for a white man. She was subsequently arrested. Although it was forbidden to discriminate between people, groups could be segregated. "Separate but equal".

The Akranes Human Rights Policy was formulated to reinforce that every group in our community has equal

POL

Podstawą Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Organizacji Narodów Zjednoczonych, uchwalonej 10 grudnia 1948 roku jest, że wszyscy ludzie rodzą się wolni i równi pod względem swej godności i swych praw.

W dzisiejszych czasach wydaje nam się to oczywiste, ale walki grup mniejszościowych o swoją egzystencję i równouprawnienie kosztowały wiele poświęceń.

Większość z nas zna historię Rosy Parks, Afroamerykanki krawcowej. W roku 1955, odmówiła ona, wracając z pracy do domu, ustąpienia swojego miejsca siedzącego w autobusie białemu mężczyźnie. W konsekwencji została aresztowana. Wtedy zabronione było dyskryminowanie ludzi, ale można było oddzielać grupy "Separate but equal" (odosobnieni, lecz równi).

ÍSL

frátekin sæti í samfélaginu fyrir útvalda hópa. Það á að vera pláss fyrir alla.

Fyrir hönd Akraneskaupstaðar vil ég þakka starfshópi og verkefnisstjóra sem hafa unnið að mótun stefnunnar og óska þeim til hamingju með vandað verk. Ég hvet stjórnendur og starfsfólk Akraneskaupstaðar til að hafa stefnuna að leiðarljósi í daglegu starfi.

Regína Ásvaldsdóttir
bæjarstjóri

ENG

rights to having their views respected and to be treated with respect. We do not want separate seats for selected groups in our community. There should be room for everybody.

On behalf of the Town of Akranes I congratulate the working group and the project manager who formulated the policy on their good work and I encourage the management and staff of the town's institutions to use the policy as a guiding light in their daily work.

Regína Ásvaldsdóttir
Town Mayor of Akranes

POL

Z programem praw człowieka gminy Akranes chcemy kłaść nacisk na to, aby wszystkie grupy w naszym społeczeństwie miały te same prawa, ich opinie były poważane i były traktowane z szacunkiem. Nie chcemy w naszym społeczeństwie „zajętych miejsc” dla wybranych grup, dla wszystkich musi być miejsce.

W imieniu gminy Akranes chcę podziękować zespołowi i kierownikowi projektu, którzy solidnie pracowali nad powstaniem programu oraz gratuluję dobrze wykonanej pracy. Mam nadzieję, że będziemy się kierować tym programem w naszej codziennej pracy.

Regína Ásvaldsdóttir
naczelnik gminy

Allir skulu vera jafnir fyrir lögum og njóta mannréttinda án tillits til kynferðis, trúarbragða, skoðana, þjóðernisuppruna, kynþáttar, lítarháttar, efnahags, ætternis eða stöðu að öðru leyti.

(65. gr. Stjórnarskrár Lýðveldisins Íslands).

All shall be equal before the law and enjoy human rights irrespective of sex, religion, opinion, national origin, race, colour, property, birth or other status.

(Article 65. Constitution of the Republic of Iceland).

Wszyscy są równi wobec prawa i korzystają z praw człowieka bez względu na płeć, religię, poglądy, narodowość, rasę, kolor skóry, własność, urodzenie lub inną cechę pochodzenia.

(65. art Konstytucji Republiki Islandii).

ÁVARP FORMANNS STARFSHÓPS
GREETINGS FROM CHAIRPERSON
OF THE WORKING GROUP
POZDROWIENIA Z PRZEWOD-
NICZĄCEGO KOMITETOWY

ÍSL

Á liðnu ári hófst stefnumótunarvinna í mannréttindamálum á Akranesi. Í þessum bæklingi getur að líta kynningu á afrakstri þeirrar vinnu, sem staðið hefur yfir frá hausti 2013. Stefnuna í heild sinni má nálgast á vef Akraneskaupstaðar á íslensku og ensku.

Mannréttindastefnan er unnin í samvinnu við Rauða krossinn á Akranesi og Mannréttindaskrifstofu Íslands og tekur mið af mismununarflskipunum ESB sem kveða á um bann við mismunun á grundvelli kyns, fötlunar, kynþáttar, þjóðernisuppruna, kynhneigðar, aldurs og trúar- eða lífsskoðunar. Einnig voru aðrir samningar og sáttmálar sem varða mannréttindi hafðir til hliðsjónar við mótun stefnunnar sem og þær stefnur og samþykktir sem í gildi eru innan stjórnsýslunnar. Verkefnið var unnið með styrk úr Progress áætlun ESB.

Starfshópur um gerð jafnréttisstefnu Akraness vann verkefnið. Í starfshópnum sátu Margrét Þóra Jónsdóttir, Halldór Jónsson, Hjördís Garðarsdóttir og Ólafur Ingi Guðmundsson auk undirritaðrar. Einnig starfaði með hópnum Anna Leif Elíadóttir, verkefnisstjóri menningarmála hjá Akraneskaupstað. Verkefnisstjórni var í höndum Önnu Láru Steindal, framkvæmdastjóra Rauða krossins

ENG

The work on formulating a human rights policy in Akranes began last year. This brochure is a demonstration of the proceeds of this work, which has been ongoing since autumn 2013. The policy is available in Icelandic and English at the Akranes Town's website.

The Human Rights Policy is developed in cooperation with the Red Cross in Akranes and the Human Rights Office in Iceland. It is based on EU directives that prohibit discrimination based on gender, disability, race, national origin, sexual orientation, age, religious beliefs and principles. Other agreements and treaties relating to human rights were also taken into account in the formulation of the policy as well as active policies and conventions in the municipality. The project was funded by a grant from the EU Progress programme.

The Akranes Human Rights Policy was formulated by a working group formed specifically for the task. The members of the working group were Margrét Þóra Jónsdóttir, Halldór Jónsson, Hjördís Garðarsdóttir, Ólafur Ingi Guðmundsson and Gunnhildur Björnsdóttir. Anna Leif Elíadóttir, Project Manager of Cultural Affairs

POL

W zeszłym roku rozpoczęły się prace nad programem ukierunkowanym na ochronę praw człowieka w Akranes. Niniejszą broszurę można uznać za podsumowanie osiągnięć z tej pracy, która trwa od jesieni 2013 roku. Program ten, w całości, dostępny jest na stronie internetowej gminy Akranes w języku islandzkim i angielskim.

Program praw człowieka jest opracowywany przy współpracy z Czerwonym Krzyżem w Akranes i Biurem Praw Człowieka Islandii. Są w nim również uwzględnione dyrektywy antydyskryminacyjne UE, które zakazują dyskryminacji ze względu na płeć, niepełnosprawność, pochodzenie rasowe lub etniczne, orientację seksualną, wiek, religię lub światopogląd. Również inne umowy i traktaty dotyczące praw człowieka, były uwzględnione przy formułowaniu tego programu, jak zasady i uchwały obowiązujące teraz w administracji. Projekt został sfinansowany przez UE w ramach Programu PROGRESS.

Projekt ten został przygotowany przez zespół do spraw programu równouprawnienia Akranes. Członkami zespołu byli Margrét Þóra Jónsdóttir, Halldór

ÍSL

á Akranesi og verkefnisstjóra mannréttindamála hjá Akraneskaupstað frá janúar 2014.

Starfshópurinn hélt samráðsfundi með ýmsum hópum samfélagsins á Akranesi, hlustaði á skoðanir þeirra á því sem er vel gert og hinu sem betur mætti fara. Með samvinnu við samstarfs- og umsagnar- aðila var að lokum mótuð sameiginleg sýn sem er grundvöllur mannréttindastefnu Akraneskaupstaðar.

Ég vil fyrir hönd starfshópsins þakka öllum þeim sem komu að framkvæmd verkefnisins fyrir þeirra framlag. Hlutverk okkar allra er að halda sýn stefnunnar á lofti um ókomin ár.

Gunnhildur Björnsdóttir
formaður starfshóps

ENG

of Akranes Town, worked with the group as well. The project management was in the hands of Anna Lára Steindal, Director of the Red Cross in Akranes and Project Manager of Human Rights Affairs of Akranes Town since January 2014.

The working group held consultations with various groups within the community in Akranes, listened to their views on issues that have been done well and on issues that need improvement. Through cooperation with colleagues and commentators a shared vision was developed that is the foundation of the Akranes Human Rights Policy.

On behalf of the working group I would like to thank all those who worked on the policy for their contribution. Our role is to keep the policy's vision alive for the years to come.

Gunnhildur Björnsdóttir
Chairperson of the working group

POL

Jónsson, Hjördís Garðarsdóttir, Ólafur Ingi Guðmundsson oraz niżej podpisana. Z zespołem współpracowała Anna Leif Elíadóttir, kierownik projektu ds. kultury w gminie Akranes. Projektem kierowała Anna Lára Steindal, dyrektor Czerownego Krzyża w Akranes i od stycznia 2014 roku kierownik projektu ds. praw człowieka w gminie Akranes.

Zespół przeprowadzał konsultacje z różnymi grupami społecznymi w Akranes. Słuchał ich poglądów na temat tego, co jest dobrze wykonywane i tego, co można udoskonalić.

We współpracy z konsultantami i współpracownikami określono w końcu wspólną wizję stanowiącą podstawę programu na rzecz praw człowieka gminy Akranes.

W imieniu zespołu chcę podziękować wszystkim, którzy przyczynili się do stworzenia programu, za ich wkład. Naszym wspólnym zadaniem jest, aby ten program był realizowany w kolejnych latach.

Gunnhildur Björnsdóttir
przewodnicząca zespołu

Grundvöllur mannréttindayfirlýsingar Sameinuðu þjóðanna sem var samþykkt 10. desember 1948 er að sérhver manneskja sé borin frjáls og jöfn öðrum að virðingu og réttindum.

The basis of the Universal Declaration of Human Rights, which was adopted by the UN General Assembly on 10 December 1948, is that every person is born free and equal to others in dignity and rights.

Podstawą Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Organizacji Narodów Zjednoczonych, uchwalonej 10 grudnia 1948 roku jest, że wszyscy ludzie rodzą się wolni i równi pod względem swej godności i swych praw.

FRAMTÍÐARSÝN
FYRIR FJÖLBREYTT SAMFÉLAG
A VISION OF THE FUTURE
FOR A DIVERSE COMMUNITY
WIZJA PRZYSZŁOŚCI DLA
RÓŻNORODNEJ SPOŁECZNOŚCI

ÍSL

Mannréttindastefna Akraneskaupstaðar lýsir framtíðarsýn bæjaryfirvalda í mannréttindamálum. Hún grundvallast á jafnræðisreglunni sem birtist í öllum helstu mannréttinasamþykktum og kveður á um að allar manneskjur skulu njóta mannréttinda án tillits til uppruna, þjóðernis, litarháttar, trúarbragða, stjórnmálaskoðana, kynferðis, kynhneigðar, kynvitundar, aldurs, fötlunar eða annarra tilfallandi eiginleika eða stöðu.

Mannréttindi eru algild og allir eiga að njóta þeirra jafnt. Því er brýnt að til séu reglur sem banna mismunun og skilgreindar leiðir til að bregðast við ef misbrestur verður á því að jafnræðisreglan sé virt.

Markmið mannréttindastefnunnar felst á endanum í því að byggja betra samfélag fyrir íbúa Akraness þar sem allir fá að njóta sín á eigin forsendum. Því markmiði verður aðeins náð ef samfélagið allt er upplýst um þá stefnu sem bæjaryfirvöld hafa sett sér og veitir að-

ENG

The Akranes Human Rights Policy depicts the town council's future vision of human rights affairs. It is based on the principle of equality, which appears in all the major human rights conventions and provides that all persons shall enjoy human rights irrespective of origin, nationality, colour, religion, political opinions, sex, sexual orientation, gender identity, age, disability or other qualities, or status.

Human rights are universal and everyone is equally entitled to them. It is therefore important that there are codes of practice that prohibit discrimination and defined methods of how to respond if the equality principle is not respected.

The policy's target is ultimately about building a better community for the residents of Akranes where everyone can live and prosper on their own terms. This goal will only be reached if the community as a whole is informed

POL

Program praw człowieka gminy Akranes przedstawia wizję przyszłości władz gminy, w sprawach dotyczących praw człowieka. Program oparty jest na zasadzie równości, przedstawionej we wszystkich głównych porozumieniach dotyczących praw człowieka. Zasada ta głosi, że każda osoba posiada prawo do korzystania z praw człowieka bez względu na narodowość, kolor skóry, religię, poglądy polityczne, płeć, orientację seksualną, tożsamość płciową, wiek, niepełnosprawność lub inne dodatkowe cechy, lub stan.

Prawa człowieka są powszechne i każdy ma równe prawo do korzystania z nich. Dlatego tak ważnym jest istnienie regulacji zakazujących dyskryminacji i wyznaczających sposoby reagowania, kiedy są one łamane, tak by zasada równości została przestrzegana.

Końcowym celem programu jest stworzenie lepszego społeczeństwa dla

ÍSL

hald sem tryggir að henni sé framfylgt. Akurnesingar eru því hvattir til þess að vera vakandi fyrir því að markmið mannréttindastefnunnar verði uppfyllt.

Mannréttindastefna Akraneskaupstaðar er unnin í samvinnu bæjaryfirvalda og bæjarbúa á Akranesi með liðsstyrk frá Mannréttindaskrifstofu Íslands og hagsmunasamtökum þeirra hópa sem sérstaklega er fjallað um. Í stefnumótunarferlinu var leitað eftir sjónarmiðum og hugmyndum fjölmargra hópa og einstaklinga á Akranesi, en vel á annað hundrað bæjarbúar tóku þátt í ferlinu á kynningar- og stefnumótunarfundum.

Af þeim hópum sem leitað var til má nefna fatlað fólk, einstaklinga sem nýta þjónustu í Endurhæfingarhúsinu HVER, nemendaráð grunnskólanna og Fjölbautaskóla Vesturlands, fulltrúa Íþróttahreyfingarinnar, stjórn FEBAN, hagsmunasamtök innflytjenda og fleiri.

ENG

about the policy that the local authorities have adopted. That way the community can provide the control needed to ensure that the policy is adhered to. The residents of Akranes are therefore encouraged to be alert to the goals of the Human Rights Policy and to ensure that they are met.

The Akranes Human Rights Policy is a joint project by the local authorities and residents of Akranes with support from the Icelandic Human Rights Office and interest organisations of those groups that are specifically discussed in the policy. The planning process included obtaining the views and ideas of numerous groups and individuals in Akranes, and well over a hundred residents took part in the process through promotional and planning meetings.

The groups that were contacted include people with disabilities, regulars at the Hver rehabilitation centre, the student councils of the secondary

POL

mieszkańców Akranes, w którym każdy może wykorzystać swój potencjał zgodnie z własnymi zasadami. Ten cel zostanie osiągnięty, tylko wtedy, gdy społeczeństwo będzie poinformowane o niniejszym programie ustalonym przez lokalne władze. A lokalne władze uruchomią środki aby zapewnić jego realizację. Obywateli Akranes zachęca się do czynnego udziału, tak aby cel programu praw człowieka został osiągnięty.

Program praw człowieka gminy Akranes jest opracowywany przy współpracy z władzami lokalnymi i mieszkańcami Akranes a także przy pomocy Biura Praw Człowieka Islandii i stowarzyszeń działających na rzecz grup, których to konkretnie dotyczy. Podczas opracowywania programu pozyskiwano opinie i pomysły wielu grup i indywidualnych mieszkańców Akranes. Ponad setka mieszkańców wzięła udział w kształtowaniu programu podczas prezentacji i zebrań. Grupy z którymi

ÍSL

Niðurstaða samráðsferlisins, sem stóð yfir frá september til desember 2013, er skýr. Þeir sem tóku þátt í ferlinu eru í grundvallaratriðum ánægðir með þá þjónustu sem sveitarfélagið veitir. Þó er kallað eftir auknu samráði, bættu aðgengi að samfélaginu og gæðum þess, breyttum viðhorfum og auknum skilningi á ólíkum þörfum fólks í samfélagi sem einkennist af fjölbreytileika. Verkefni bæjarins á sviði mannréttinda munu taka mið af þessu og leggja áherslu á samráð, aðgengi og viðhorf.

ENG

schools and the FVA comprehensive school, representatives of the sports association, the board of the pensioners' association (FEBAN), the immigration interest group, and other interest groups.

The outcome of the consultation process, which lasted from September to December 2013, is clear. Those who were involved in the process are in principle satisfied with the service provided by the Town of Akranes. However, there is need for increased coordination, improved access to the community and its benefits, changes in attitudes and better understanding of the different needs of people in a community characterised by diversity. The Town's projects in the area of human rights will take this into account and focus on coordination, accessibility and attitude.

POL

współpracowano to m.in. osoby niepełnosprawne, podopieczni Domu Rehabilitacji HVER, rady uczniów szkoły podstawowej i szkoły Fjölbrautaskóli Vesturlands, reprezentant klubu sportowego, zarząd FEBAN, organizacja na rzecz imigrantów itd.

Rezultaty konsultacji, które trwały od września do grudnia 2013 roku, są jednoznaczne. Ci, którzy wzięli udział w spotkaniach są ogólnie zadowoleni z usług zapewnianych przez przedstawicieli gminy Akranes. Apeluje się jednak o rozszerzoną współpracę, lepszy dostęp do społeczeństwa i jego zalet, zmianę podejścia i większą wyrozumiałość dla różnorodnych potrzeb ludzi, w społeczeństwie charakteryzującym się różnorodnością. Zadania miasta w obszarze ochrony praw człowieka będą to uwzględniać a także kłaść nacisk na dialog, dostęp i podejście.

HLUTVERK
MANNRÉTTINDASTEFNU
THE ROLE OF THE
HUMAN RIGHTS POLICY
ZADANIA PROGRAMU
PRAW CZŁOWIEKA

Leiðarljós

Að skapa opið og réttlátt samfélag þar sem bæjarbúar eru gerendur og þátttakendur í bæjarlífinu. Áhersla er lögð á samræðu, samvinnu, sjálfbærni og eflda borgaravitund. Þá einsetja stjórnendur Akraneskaupstaðar sér að virða jafnræðisregluna í hvívetna og ástunda góða stjórnarsýslu á öllum sviðum.

Hlutverk mannréttindastefnu er:

1. Að draga fram og staðfesta þær skyldur sem felast í mannréttindasáttmálum og samningum sem stjórnvöld á Akranesi eiga að framfylgja.
2. Að staðfesta á formlegan hátt ásetning bæjaryfirvalda um jafnrétti í reynd.
3. Að endurskilgreina markmið og

Our guiding principle

To create an open and just society where residents are active participants in the community. The focus is on dialogue, cooperation, sustainability and enhanced civic consciousness. The Akranes Town Council is determined to respect the equality principle in all respects and practice good governance at all levels.

The role of the Human Rights Policy is:

1. To highlight and validate the obligations contained in the human rights treaties and agreements that the Akranes Town Council is obliged to implement.
2. To formally establish the Town Council's commitment to support

Cel

Stworzyć otwarte i sprawiedliwe społeczeństwo, w którym mieszkańcy działają i uczestniczą w życiu gminy. Kładzie się nacisk na dialog, współpracę, zrównoważony rozwój i zwiększenie świadomości obywatelskiej. Zarządcy gminy Akranes zobowiązują się przestrzegać zasad równości pod każdym względem i praktykować dobre zarządzanie na wszystkich szczeblach.

Zadania programu praw człowieka:

1. Formalnie potwierdzić plan władz lokalnych mający na celu promowanie równości oraz praw człowieka w praktyce.
2. Zdefiniować na nowo cele i sposoby zaszczepienia idei praw

ÍSL

leiðir til þess að flétta mannréttinda- og jafnréttissjónarmið inn í alla stjórnsýslu og þjónustu bæjarins.

4. Að stuðla að jöfnu aðgengi bæjarbúa til þátttöku, áhrifa og þjónustu.
5. Að skilgreina leiðir til þess að bregðast við ef misbrestur er á að mannréttinda- og jafnréttissjónarmið séu virt innan bæjarkerfisins.
6. Að takast á við áskoranir fjölbreytileikasamfélagsins á jákvæðan og uppbyggilegan hátt.
7. Að nýta þá möguleika sem fjölbreytnin felur í sér til hagsbóta fyrir samfélagið á Akranesi.
8. Tryggja aukið samstarf og samráð um málefni mannréttinda, lýðræðis og samfélagsþátttöku.

ENG

equality and human rights in practice.

3. To redefine objectives and ways to integrate human rights and gender perspectives into the Town Council's administrative structure and its services.
4. To promote equal access for members of the community to participation, influence and services.
5. To define ways of how to respond if the human rights and equality perspectives are not respected within the community.
6. To address the challenges of a diverse community in a positive and constructive manner.
7. To take advantage of the opportunities that diversity brings so that they benefit the community in Akranes.

POL

człowieka oraz równości w administracji i usługach gminy.

3. Promować równy dostęp mieszkańców do usług gminy oraz do aktywnego udziału w życiu gminy.
4. Określić sposoby interwencji w przypadku naruszeń tak by idea równości oraz prawa człowieka były respektowane w systemie miejskim.
5. Sprostać wyzwaniom stawianym przez różnorodne społeczeństwo w pozytywny i kreatywny sposób.
6. Wykorzystać możliwości kryjące się w różnorodności z korzyścią dla społeczeństwa w Akranes.
7. Promować większą współpracę i dialog w sprawach dotyczących praw człowieka, demokracji i obywatelstwa.

ÍSL

9. Að draga fram gildin sem liggja til grundvallar farsælum samskiptum í samfélagi sem einkennist af fjölbreytileika. Með áherslu á jafnrétti, umburðarlyndi, samræðu og gagnkvæma virðingu.
10. Tryggja einingu í margbreytileikanum og vinna gegn félagslegri einangrun og mismunun gagnvart tilteknum hópum.

ENG

8. To encourage cooperation and consultation on issues of human rights, democracy and community involvement.
9. To highlight the values that underpin successful communications in a community characterised by diversity. Focusing on equality, tolerance, dialogue and mutual respect.
10. To promote unity in the diversity and combat social exclusion and discrimination against specific groups.

POL

8. Podkreślać wartości, które stanowią podstawę pomyślniej komunikacji w społeczeństwie charakteryzującym się różnorodnością, koncentrując się na równości, tolerancji, dialogu i wzajemnym szacunku.
9. Propagować koncepcję jedności w różnorodności oraz walkę z izolacją społeczną i dyskryminacją pewnych grup.
10. Przyjąć oraz uczynić priorytetowymi zobowiązania, które zostały zawarte w konwencjach i traktatach o prawach człowieka, a które zarząd Akranes zobowiązuje się przestrzegać.

SKILGREINING OG
SKÝRING HUGTAKA
DEFINITION AND CLARIFI-
CATION OF CONCEPTS
DEFINICJA I WYJAŚNIENIE POJĘĆ

ÍSL

Jafnræðisreglan *

Jafnræðisreglan eða bann við mismunun er ein grunnhugmynd mannréttinda. Jafnræðisregluna er að finna í helstu mannréttindasamningum, í 65. grein Stjórnarskrárinnar og er grundvallarregla í löggjöf Evrópusambandsins.

Jafnræðisreglan kveður á um að óheimilt sé að mismuna fólki á grundvelli tiltekinna eiginleika eða af öðrum ómálefnalegum ástæðum.

Mismunun

Hugtökin jafnrétti og mismunun eru nátengd en það kallast mismunun þegar brotið er gegn jafnræðisreglunni. Að mismuna felur í sér að koma með ólíkum hætti fram við einstaklinga sem eru í sömu stöðu á grundvelli ákveðinna eiginleika á borð við kyn, uppruna, fötlun, heilsufar, kynhneigð, aldur, trúar- og stjórnmálaskoðanir. Mismunun á sér oft stað vegna fordóma sem byggðir eru

ENG

The Equality Principle *

The equality principle, or the prohibition of discrimination, is one of the central ideas of human rights. The equality principle appears in all major human rights treaties, it is part of Article 65 of the Constitution of Iceland and it is a fundamental principle in the EU legislation.

The equality principle states that it is forbidden to discriminate against people on the basis of specific characteristics or other subjective reasons.

Discrimination

The concepts of equality and discrimination are closely related, but it is called discrimination when the offence is against the equality principle. To discriminate means treating differently persons who are in the same situation on the basis of certain characteristics such as gender, race, disability, health, sexual orientation, age, religious and political views. Discrimination often

POL

Zasada równości *

Zasada równości lub zakaz dyskryminacji jest jedną z podstawowych idei praw człowieka. Zasadę równości znaleźć można w najważniejszych traktatach dotyczących praw człowieka, w 65. artykule konstytucji. Jest ona również podstawową zasadą w prawodawstwie Unii Europejskiej.

Zasada równości rozporządza, że zabronione jest dyskryminowanie ludzi ze względu na jakiegokolwiek cechy lub inne subiektywne powody.

Dyskryminacja

Pojęcia równość i dyskryminacja są ściśle powiązane. Dyskryminacja ma miejsce gdy łamana jest zasada równości. Dyskryminować to znaczy traktować w inny sposób osoby, które są w takiej samej sytuacji, na podstawie określonych cech tj. płeć, pochodzenie, niepełnosprawność, stan zdrowia, orientacja seksualna, wiek, poglądy religijne i polityczne. Dyskryminacja często występuje z

ÍSL

á fyrirfram gefnum hugmyndum um ákveðna hópa.

Bein mismunun

Bein mismunun telst vera þegar ómál-efnalegar eða ólögmaetar ástæður liggja að baki mismununinni. Einstaklingur fær óhagstæðari meðferð en annar vegna kyns, kynhneigðar, uppruna, fötlunar, aldurs, heilsufars, trúar- og stjórnmálaskoðana eða annarrar stöðu.

Dæmi um beina mismunun er þegar hæfur umsækjandi, sem jafnframt er blindur, er ekki tekinn til greina við ráðningu í skrifstofustarf þar sem vinnuveitandi gerir ráð fyrir að blindir séu ekki jafnfærir á tölvur og þeir sem sjá.

Dæmi um beina mismunun vegna aldurs: Starfsmanni er tjáð að hann fái ekki að sækja símenntun vegna þess að hann fari brátt á eftirlaun.

ENG

occurs because of prejudices that are based on predetermined ideas about specific groups.

Direct Discrimination

Direct Discrimination occurs when there are subjective or unlawful reasons for the discrimination. A person is treated less favourably than another because of gender, sexual orientation, race, disability, age, health, religion and political opinions or other status.

Example of Direct Discrimination is when a qualified applicant, who is also blind, is not considered for an office job because the employer assumes that a blind person is not as skilled with computers as one who can see.

Example of Direct Discrimination because of age: An employee is told that he or she cannot pursue lifelong learning because he or she will soon retire.

POL

powodu uprzedzeń, które oparte są na z góry ustalonych wyobrażeniach o określonych grupach.

Dyskryminacja bezpośrednia

Dyskryminacja bezpośrednia występuje, kiedy nieuzasadnione lub bezprawne przyczyny są powodem dyskryminacji. Osoba traktowana jest mniej korzystnie niż inna, ze względu na płeć, orientację seksualną, pochodzenie, niepełnosprawność, wiek, stan zdrowia, poglądy religijne lub polityczne, lub innego stanu.

Przykład dyskryminacji bezpośredniej: Kiedy wnioskodawca, osoba niewidoma, nie jest rozpatrywana w procesie rekrutacji do pracy w biurze, gdyż pracodawca decyduje, że osoba niewidząca nie posiada takich samych umiejętności komputerowych co osoba widząca.

Przykład dyskryminacji bezpośredniej ze względu na wiek: Pracownikowi oświadcza się, że nie będzie mógł uczęszczać w dalszym kształceniu,

ÍSL

Óbein mismunun

Óbein mismunun á sér stað þegar ráðstafanir, skilyrði eða viðmið sem virðast hlutlaus eru tilteknum hópi óhagstæðari í samanburði við aðra. Það telst hins vegar ekki vera óbein mismunun ef hægt er að rökstyðja ráðstafanirnar sem gerðar eru, skilyrðin sem eru sett eða viðmiðin á hlutlausan hátt og þær miða að lög-
mætu markmiði.

Dæmi um óbeina mismunun: Í auglýsingu um starf við þríf á leikskóla er gerð krafa um að umsækjendur tali, skrifi og lesi íslensku. Um óbeina mismunun er að ræða ef ekki er unnt að rökstyðja að nauðsynlegt sé að sá sem sinni starfinu þúi yfir lestrar- og ritfærni í íslensku.

Fjölþætt mismunun

Fjölþætt mismunun á sér stað þegar fólk verður fyrir mismunun á grundvelli tveggja eða fleiri þátta.

ENG

Indirect Discrimination

Indirect discrimination occurs when measures, conditions or criteria that appear impartial are less favourable to a specific group in comparison with others. However, it is not considered to be Indirect Discrimination if the measures, conditions and criteria can be objectively justified and they have a legitimate goal.

Example of Indirect Discrimination:

One of the requirements in an advertisement for a job cleaning a nursery is that the applicants can speak, write and read Icelandic. It is a case of Indirect discrimination when it cannot be justified that in order to do the job it is necessary for the employee to be able to read and write Icelandic.

Multiple Discrimination

Multiple Discrimination occurs when people are being discriminated against on account of two or more factors.

POL

gdyż niedługo przechodzi on na emeryturę.

Dyskryminacja pośrednia

Dyskryminacja pośrednia zachodzi wówczas gdy, pozornie neutralny przepis, kryterium lub praktyka są niekorzystne dla określonej grupy w porównaniu z innymi. Dyskryminacją pośrednią nie jest, jeśli podjęte środki są obiektywnie uzasadnione. Aby przepis, kryterium lub praktyka były obiektywnie uzasadnione muszą mieć zgodny z prawem cel.

Przykład dyskryminacji pośredniej: W ogłoszeniu o pracę przy sprzątaniu w przedszkolu, wymaga się, aby wnioskodawca mówił, pisał i czytał po islandzku. Ma tu miejsce dyskryminacja pośrednia, jeśli nie da się uzasadnić, dlaczego konieczne jest, aby osoba na tym stanowisku czytała i pisała po islandzku.

Dyskryminacja z wielu przyczyn jednocześnie

Dyskryminacja z wielu przyczyn

ÍSL

Dæmi um fjölpætta mismunun: Samkynhneigður karlmaður er hæfastur umsækjenda um starf með börnum. Hann fær ekki stöðuna og leggur fram kvörtun. Yfirmaðurinn á vinnustaðnum harðneitar því að mismunun hafi átt sér stað og bendir á að þar starfi bæði karlmaður og samkynhneigð kona. Þegar málið er skoðað nánar þykir þó ljóst að mismunun hafi átt sér stað á grundvelli þess að maðurinn var bæði karlkyns og samkynhneigður.

Sjálfbærni

Hugtakið sjálfbærni í því samhengi sem það er notað hér felur í sér virðingu gagnvart umhverfinu, ábyrg og heilbrigð samskipti, lýðræðisleg vinnubrögð og réttlæti í nútíð og framtíð. Til að tryggja mannréttindi í reynd er nauðsynlegt að vinna að sjálfbærni og jafnrétti í samfélaginu.

ENG

Example of Multiple Discrimination: A gay man is the most qualified applicant for a job working with children. He does not get the job and makes a complaint. The employer denies expressly that any discrimination had occurred and points out that both a male and a gay women work at the place. However, when this case is examined more closely it seems clear that discrimination did occur on the basis that the applicant was both male and gay.

Sustainability

The concept of sustainability in the context that it is used here entails respect for the environment, responsible and healthy communication, democratic working methods and justice in the present and the future. In order to ensure human rights in practice it is necessary to work towards sustainability and equality in the community.

POL

zachodzi wówczas, gdy osoby są dyskryminowane na podstawie dwóch lub większej liczby przyczyn.

Przykład dyskryminacji z wielu przyczyn: Mężczyzna homoseksualista jest najbardziej wykwalifikowaną osobą ubiegającą się o pracę z dziećmi. Nie otrzymał on tej pracy i zaskarżył decyzję. Przełożony, w tym miejscu pracy, odrzucał zarzuty jakoby miała tu miejsce dyskryminacja i wskazał, że w tym miejscu pracuje mężczyzna. Kiedy sprawa przebadana była dokładniej okazało się, że doszło do dyskryminacji na podstawie tego, że ta osoba to homoseksualista.

Zrównoważony rozwój

Koncepcja zrównoważonego rozwoju w użytym tutaj kontekście, obejmuje szacunek dla środowiska, odpowiedzialność i zdrową komunikację, demokratyczny sposób pracy i sprawiedliwość w teraźniejszości i w przyszłości. W celu zabezpieczenia praw człowieka w

ÍSL

Borgaravitund

Borgaravitund felur í sér hæfni til að skynja, skilja og bregðast við tilfinningum annarra og skilja hvað felst í því að búa í samfélagi með öðrum. Með borgaravitund er átt við viðhorf og hæfni fólks til að vera virkir þátttakendur í lýðræðislegu samfélagi í samræmi við réttindi sín og skyldur.

---

* Útlitun á jafnræðisreglunni og mismunun, sem og dæmi um ólíkar tegundir mismununar, grundvallast á skilgreiningum á vef umboðsmanns borgarbúa. Með góðfúslegu leyfi Reykjavíkurborgar.

ENG

Civic Consciousness

Civic consciousness entails the ability to perceive, understand and respond to the feelings of others and understand what it means to live in a community with others. Civic consciousness refers to the attitude and ability of people to be active participants in a democratic society in accordance with their rights and obligations.

---

* The clarification of the equality principle and of discrimination, as well as examples of different types of discrimination, are based on definitions published on the website of the Reykjavik City ombudsman. By kind permission of the City of Reykjavik.

POL

realnym życiu, niezbędne jest podjęcie działań na rzecz zrównoważonego rozwoju i równości w społeczeństwie.

Świadomość obywatelska

Świadomość obywatelska obejmuje zdolność do postrzegania, rozumienia i reagowania na uczucia innych i zrozumienie, co oznacza życie we wspólnocie z innymi. Poprzez pojęcie świadomości obywatelskiej rozumie się postawę i zdolności ludzi do aktywnego uczestnictwa w społeczeństwie demokratycznym, zgodnie z ich prawami i obowiązkami.

---

* Szczegóły dotyczące zasady równości i dyskryminacji, a także przykłady różnych rodzajów dyskryminacji, na podstawie definicji ze strony rzecznika miasta. Za życzliwą zgodą miasta.

Mannréttindastefna Akraneskaupstaðar er til orðin fyrir atbeina framkvæmdaáætlunar Evrópusambandsins á sviði atvinnu- og félagsmála og jafna tækifæra (2007-2013). Áætluninni er framfylgt af framkvæmdastjórn Evrópusambandsins. Tilgangur áætlunarinnar er fjárhagslegur stuðningur við framkvæmd markmiða Evrópusambandsins á sviði atvinnu- og félagsmála og stuðla þannig að því að markmið Europe 2020 nái fram að ganga á þessum sviðum.

Áætlunin er gerð til sjö ára og beinist að öllum hagsmunaðilum sem geta hjálpað við þróun viðeigandi og áhrifaríkrar löggjafar og stefnumótunar á sviði atvinnu- og félagsmála í öllum 28 aðildarríkjum Evrópusambandsins, Fríverslunarsamtökum Evrópu (EFTA), á Evrópska efnahagssvæðinu (EES), og í mögulegum aðildarríkjum og löndum sem enn koma ekki til greina sem aðildarríki. Nánari upplýsingar má nálgast á:
ec.europa.eu/progress

Mannréttindastefna Akraneskaupstaðar endurspeglar ekki endilega afstöðu eða skoðanir framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins.

The Akranes human rights policy is supported by the European Union Programme for Employment and Social Solidarity - PROGRESS (2007-2013). This programme is implemented by the European Commission. It was established to financially support the implementation of the objectives of the European Union in the employment, social affairs and equal opportunities area, and thereby contribute to the achievement of the Europe 2020 Strategy goals in these fields.

The seven-year Programme targets all stakeholders who can help shape the development of appropriate and effective employment and social legislation and policies, across the EU-27, EFTA-EEA and EU candidate and pre-candidate countries. For more information see: ec.europa.eu/progress

The information contained in this publication does not necessarily reflect the position or opinion of the European Commission.

Rauði krossinn
Akranesi

Mannréttindastefna Akraneskaupstaðar var samþykkt í bæjarstjórn Akraneskaupstaðar 25. Mars 2014

Akraneskaupstaður | s. 433 1000
Stíllholti 16-18, 300 Akranesi | akranes.is

BÆKLINGUR ÞESSI UM
MANNRÉTTINDASTEFNU
AKRANESKAUPSTAÐAR,
SEM UNNIN ER MEÐ
STYRK FRÁ PROGRESS
ÁÆTLUN EVRÓPU-
SAMBANDSINS, ER
GEFINN ÚT Í MAÍ 2014.

VEFÚTGÁFA Á ÍSLENSKU
OG ENSKU Á AKRANES.IS

MYNDVINNSLA, UM-
BROT & HÖNNUN:
KRISTINN PÉTURSSON
LJÓSMYNDIR: KRISTINN
PÉTURSSON & ...